

مبانی کاربردی برنامه‌ریزی آموزشی

پدیدآورنده
مرجان جوانبخش

۱۳۹۴



دفتر نشر علمی و فرهنگی

عنوان و نام‌پدیدآور : مبانی کاربردی برنامه ریزی آموزشی
مشخصات نشر : تهران؛ موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری : ۱۵۱ ص.؛ مصور، جدول، نمودار
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۹-۲۱-۹

وضعیت فهرست نویسی : فبیای مختصر
یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

یادداشت : تألیف و گردآوری مرجان جوانبخش-۱۳۴۸
شناسه افزوده : موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران
شماره کتابشناس ملی : ۳۸۲۹۰۷۴



سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عنوان: مبانی کاربردی برنامه ریزی آموزشی
مؤلف: مرجان جوانبخش
ناظران فنی: دکتر جمال‌الدینی - دکتر فرساد - بیجام - روح - رزم‌پور - محمدزاده
ویراستار: زینب محمدزاده
تنظیم و صفحه‌آرا: سمیه مسلمی
طراح جلد: بهاره الیاسی
ناشر: موسسه آموزش عالی علمی کاربردی هلال ایران
چاپخانه: موسسه فرهنگی نشاط
نوبت چاپ: اول - زمستان ۹۴
قیمت: ۸۰۰۰ ریال
تیراژ: ۳۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۹-۲۱-۹

کلیه حقوق این اثر به عهده "انتشارات موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران" (وابسته به جمعیت هلال احمر) است و هر نوع استفاده بازرگانی از این کتاب اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتر و یا تکثیر به هر صورت دیگر، کلاً و جزئاً، ممنوع و قابل تعقیب قانونی است.

(نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

نشانی: تهران، میدان فلسطین، خیابان ایتالیا، مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران، پلاک ۱
تلفن: ۸۸۹۹۳۹۵۹ دورنگار: ۸۸۹۵۴۰۷ کدپستی: ۱۴۱۶۶-۴۴۹۹۳
وب سایت: www.helal-uast.ac.ir

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۰
فصل اول: کلیات.....	۱۱
تاریخچه برنامه‌ریزی آموزشی.....	۱۳
تاریخچه برنامه‌ریزی آموزشی در ایران.....	۱۵
علل توجه به آموزش.....	۱۹
مفهوم برنامه.....	۲۰
مفهوم برنامه‌ریزی.....	۲۱
مفاهیم دیگر موجود در برنامه‌ریزی.....	۲۱
انواع برنامه‌ریزی.....	۲۳
مشخصات برنامه‌ریزی.....	۲۳
برنامه‌ریزی عملیاتی.....	۲۳
مفهوم برنامه‌ریزی آموزشی.....	۲۴
برنامه‌ریزی آموزشی از دیدگاه اسلام.....	۲۴
فصل دوم: اصول برنامه‌ریزی آموزشی و اهدافی پیرامون تصمیم‌گیری.....	۲۹
اصول و قواعد حاکم بر برنامه‌ریزی آموزشی.....	۳۱
اصول برنامه‌ریزی آموزش و پرورش.....	۳۲
اصول مقدماتی.....	۳۳
اصول عمومی.....	۳۴
اصول متمم.....	۳۵
تصمیم‌گیری در برنامه‌ریزی آموزشی.....	۳۶
مشکلات موجود در راه تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی.....	۳۹
حوزه امکانات.....	۴۰
تعیین محدوده منابع و امکانات.....	۴۰
شناخت منابع و موانع آموزش و پرورش.....	۴۱
فصل سوم: فرایند برنامه‌ریزی آموزشی.....	۴۹
مراحل برنامه‌ریزی آموزشی.....	۵۱
مرحله فعالیت‌های پیش از تدوین برنامه.....	۵۱

۵۲	مرحله فعالیت‌های تدوین برنامه
۵۲	مراحل برنامه‌ریزی
۵۲	انتخاب هدف
۵۳	سیاست‌های آموزشی
۵۴	انتخاب خط‌مشی
۵۴	تهیه برنامه عمل
۵۶	ضرورت هماهنگی بین برنامه‌ریزی آموزشی و درسی
۵۶	اجرا - نظارت و ارزیابی و تعدیل برنامه
۵۶	ارزیابی کمی بیرونی
۵۶	ارزیابی کیفی بیرونی
۶۱	فصل چهارم: مبانی مهم در برنامه‌ریزی آموزشی
۶۳	سطوح برنامه‌ریزی آموزشی
۶۴	طبقه‌بندی برنامه‌ریزی آموزشی
۶۵	فرایند برنامه‌ریزی آموزشی با نگرش سیستمی
۶۷	سیستم چیست
۶۷	سازمان چیست
۶۸	نگرش سیستمی
۶۹	خصوصیات مشترک و مهم سیستم‌ها
۷۰	مبانی نظری برنامه‌ریزی آموزشی
۷۱	مبانی اقتصادی برنامه‌ریزی آموزشی
۷۱	مبانی اجتماعی برنامه‌ریزی آموزشی
۷۵	فصل پنجم: مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی
۷۷	مدل‌های پیش‌بینی‌کننده
۷۹	انواع مدل‌های برنامه‌ریزی
۷۹	مدل‌ها با توجه به سطح آموزش و پرورش
۷۹	انواع مدل‌های برنامه‌ریزی آموزش و پرورش از نظر مبنای ریاضی
۷۹	مدل‌ها از نظر مبنای ریاضی
۷۹	مدل‌های بسته
۷۹	مدل زنجیر مارکو
۷۹	مدل رگرسیون
۷۹	مدل ریاضی

۸۰	انواع مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی از نظر دامنه عمل
۸۱	محدودیت‌های مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی
۸۲	مدل آسیایی توسعه آموزش
۸۲	مدل چسواس
۸۳	مدل‌های اقتصادی برنامه‌ریزی آموزشی
۸۹	فصل ششم: فرهنگ و برنامه‌ریزی
۹۱	مفهوم فرهنگ
۹۳	عناصر فرهنگ
۹۶	ویژگی‌های فرهنگ
۹۸	عوامل و اثر فرهنگ
۹۹	جایگاه و اهمیت توسعه فرهنگی
۱۰۰	علوم فناوری و تیر آن فرهنگ
۱۰۳	وظیفه برنامه ریزان و نظام برنامه‌ریزی در قبال فرهنگ
۱۰۷	بخش عملیاتی
۱۰۸	چگونه برنامه‌ریزی آموزشی طراحی می‌شود؟
۱۱۶	تعیین اهداف عملکرد
۱۱۸	ویژگی‌های اهداف آموزشی
۱۱۹	ویژگی‌های افراد موردنظر سازمان را بشناسید
۱۲۱	طراحی آموزشی
۱۲۵	فراهم کردن ابزارهای آموزشی
۱۲۹	کاربرد فنون آموزشی
۱۳۲	محاسبه نتایج قابل اندازه‌گیری آموزش
۱۳۹	پیوست‌ها
۱۴۰	۱. کاربرد وضع موجود
۱۴۱	۲. کاربرد تجسم آینده
۱۴۲	۳. کاربرد گردآوری اطلاعات
۱۴۳	۴. جمع‌آوری اطلاعات اشخاص
۱۴۳	۵. کاربرد برنامه عمل
۱۴۴	۶. نمونه جدول برنامه‌ریزی
۱۴۴	۷. جدولی برای یک طرح آموزشی

۸. عوامل تصمیم‌گیری درباره ابزار آموزشی..... ۱۴۵

۹. نمودار حوزه امکانات..... ۱۴۶

۱۰. نمودار سطوح برنامه‌ریزی..... ۱۴۶

۱۱. جدول شیوه حل مسئله با نگرش سیستمی..... ۱۴۷

فهرست منابع و مآخذ..... ۱۴۸

www.ketab.ir

برنامه‌ریزی آموزشی در گذشته بسیار مورد توجه قرار گرفته و تجربیات کشورهای مختلف نشان داده است که وجود برنامه‌ریزی در این کشورها موجبات پیشرفت و توسعه آن‌ها را فراهم نموده است. تحولات اخیر دنیا در زمینه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی سیاسی و تکنولوژی و... فضای برنامه‌ریزی آموزشی را دستخوش تغییرات بسیار زیادی نموده است. در طی دهه‌های گذشته مفهوم برنامه‌ریزی آموزشی پیشرفت‌های کمی کیفی داشته است و همگی به اهمیت برنامه‌ریزی واقف می‌باشند و از آن به‌عنوان ابزاری برای پیشبرد مقاصد خود بهره می‌برند. واضح و روشن است که در جامعه امروزی که بیکاری دانش‌آموختگان، کاهش بهره‌وری و اثربخشی و مواردی از این دست و وجود برنامه‌ریزی آموزشی مؤثر و کارآمد می‌تواند به بهبود امور کمک نماید.

کتاب حاضر تحت عنوان (بانی کاربردی برنامه‌ریزی آموزشی) جهت آشنایی دانشجویان مدیران و مسئولان کالج‌ها و برنامه‌ریزان آموزشی با مفاهیم و اصول برنامه‌ریزی و روش‌ها با رویکرد عملیاتی تهیه شده است. که محتوای آن برای دو واحد درسی که بخشی از آن جهت یک واحد نظری و بخشی به‌عنوان کاربردی را در نظر دارد جهت یک واحد عملی تنظیم شده است. امید است برای دستیابی به راحل‌های عملی راهگشا و سودمند باشد.

مرجان جوانبخش

بهار ۹۴

این کتاب سعی دارد شیوه بررسی و بازبینی برنامه‌ریزی آموزشی یک مؤسسه را ارائه نماید به طوری که دانشجو یا هر فردی که این کتاب را مطالعه می‌نماید مشتاق شود تا به شناخت بیشتر عناصر و روابط آن‌ها در یک برنامه پرداخته، نقاط قوت و ضعف را بیابد و با بررسی برنامه‌ریزی آموزشی یک مؤسسه بتواند با استفاده از دانشی که آموخته و با توجه به پست سازمانی خود یک برنامه آموزشی مطلوب برای واحد خود طراحی نماید.

از آنجا که در هر جامعه برنامه‌ریزی آموزشی حاصل فلسفه و اهداف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و روانی آن جامعه است، لذا برنامه‌ریزی آموزشی در هر سطحی که تنظیم شود باید بینگامی به سطح بالاتر و سطح کلان و فرا کلان داشته باشد، به همین منظور در این کتاب تمامی سطوح توجه می‌شود تا دانشجویان آشنایی مختصری با کلیه سطوح، در هر مقطعی که قرار دارند توانایی لازم را داشته باشند.

این کتاب در در نشر سیستم شده است، بخش اول تعاریف و موارد مهم در ارتباط با برنامه‌ریزی آموزشی می‌باشد که در متن آن‌ها بسیار مفید و ضروری است؛ اما بخش دوم در خواننده ایجاد آمادگی می‌نماید با انجام ای عملی برنامه‌ریزی آموزشی آشنا شود و منجر به ایجاد آمادگی در وی برای انجام برنامه‌ریزی آموزشی شود.